

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

10. juli 2014*

»Beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens — direktiv 2008/94/EF — anvendelsesområde — en arbejdsgivers ret til godtgørelse fra en medlemsstat for lønninger, som er blevet udbetalt til en arbejdstager under en procedure til anfægtelse af afskedigelsen af arbejdstageren efter den 60. arbejdsdag efter sagsanlægget — ingen ret til godtgørelse i tilfælde af ugyldige afskedigelser — arbejdstagerens subrogation i sin arbejdsgivers ret til godtgørelse i tilfælde af arbejdsgiverens foreløbige insolvens — forskelsbehandling af arbejdstagere, hvis afskedigelse er ugyldig — Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder — anvendelsesområde — artikel 20«

I sag C-198/13,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Juzgado de lo Social n° 1 de Benidorm (Spanien) ved afgørelse af 21. februar 2013, indgået til Domstolen den 16. april 2013, i sagen:

Víctor Manuel Julian Hernández,

Chems Eddine Adel,

Jaime Morales Ciudad,

Bartolomé Madrid Madrid,

Martín Selles Orozco,

Alberto Martí Juan,

Said Debbaj

mod

Reino de España (Subdelegación del Gobierno de España en Alicante),

Puntal Arquitectura SL,

Obras Alteamar SL,

Altea Diseño y Proyectos SL,

Ángel Muñoz Sánchez,

* Processprog: spansk.

Vicente Orozco Miro,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, T. von Danwitz (refererende dommer), og dommerne E. Juhász, A. Rosas, D. Šváby og C. Vajda,

generaladvokat: Y. Bot

justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 12. marts 2014,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Víctor Manuel Julian Hernández, Chems Eddine Adel, Jaime Morales Ciudad, Bartolomé Madrid Madrid, Martín Selles Orozco, Alberto Martí Juan og Said Debbaj ved abogado F. Van de Velde Moors
- den spanske regering ved M. García-Valdecasas Dorrego, som befuldmægtiget
- Europa-Kommissionen ved R. Vidal Puig, som befuldmægtiget,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/94/EF af 22. oktober 2008 om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens (EUT L 283, s. 36) og artikel 20 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Víctor Manuel Julian Hernández, Chems Eddine Adel, Jaime Morales Ciudad, Bartolomé Madrid Madrid, Martín Selles Orozco, Alberto Martí Juan og Said Debbaj og Reino de España (Subdelegación del Gobierno de España en Alicante) (Kongerigt Spanien (den spanske regerings repræsentant i Alicante), herefter »Subdelegación«) og Puntal Arquitectura SL, Obras Alteamar SL, Altea Diseño y Proyectos SL, Ángel Muñoz Sánchez og Vicente Orozco Miro vedrørende betaling af et beløb svarende til sagsøgerne i hovedsagens løn, som under en procedure til anfægtelse af deres afskedigelse er forfaldet efter den 60. arbejdsdag efter anlæggelsen af sagen til anfægtelse af afskedigelserne og indtil forkyndelsen af den dom, hvorved afskedigelserne erklæres ugyldige.

Retsforskrifter

EU-retten

3 Følgende fremgår af tredje og syvende betragtning til direktiv 2008/94:

»(3) Det er nødvendigt at fastsætte bestemmelser til beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens og for at sikre dem et minimum af beskyttelse, især for at sikre betalingen af deres tilgodehavender, under hensyntagen til kravet om en afbalanceret økonomisk og social udvikling i Fællesskabet. Med henblik herpå bør medlemsstaterne etablere en garantiinstitution, der sikrer arbejdstagerne betaling af løntilgodehavender.

[...]

(7) Medlemsstaterne kan fastsætte begrænsninger for garantiinstitutionernes ansvar, som bør være forenelige med direktivets sociale målsætning og tage højde for kravenes forskellige størrelse.«

4 Artikel 1, stk. 1, i direktiv 2008/94 bestemmer, at »[d]ette direktiv finder anvendelse på tilgodehavender, som arbejdstagere i medfør af en arbejdsaftale eller et ansættelsesforhold har hos arbejdsgivere, der er insolvente i henhold til artikel 2, stk. 1«.

5 Direktivets artikel 2 har følgende ordlyd:

»1. Med henblik på dette direktiv anses en arbejdsgiver for at være insolvent, når der med hjemmel i de administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser i en medlemsstat er indgivet begæring om indledning af kollektiv bobehandling som følge af arbejdsgiverens insolvens, som medfører, at arbejdsgiveren helt eller delvis mister rådigheden over sine aktiver, at der udpeges en kurator eller en person med en lignende funktion, og at den myndighed, som har kompetence i henhold til nævnte bestemmelser:

a) enten har truffet afgørelse om indledning af bobehandlingen, eller

b) har konstateret, at arbejdsgiverens virksomhed eller bedrift er lukket endeligt, og at de foreliggende aktiver ikke er tilstrækkelige til at berettigg indledning af bobehandlingen.

2. Dette direktiv berører ikke medlemsstaternes nationale retsregler for så vidt angår definitionen af udtrykkene »arbejdstager«, »arbejdsgiver«, »løn«, »erhvervet ret« og »delvis erhvervet ret«.

[...]

4. Dette direktiv er ikke til hinder for, at medlemsstaterne udvider beskyttelsen af arbejdstagerne til også at gælde i andre tilfælde af insolvens som f.eks. de facto-betalingsstandsning af permanent karakter, der fastslås ved andre bobehandlinger med hjemmel i national ret end de i stk. 1 omhandlede.

[...]«

6 Direktivets artikel 3 bestemmer:

»Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for, at garantiinstitutioner sikrer arbejdstagerne betaling af tilgodehavender, der hidrører fra arbejdsaftaler eller ansættelsesforhold, herunder fratrædelsesgodtgørelse ved ansættelsesforholds ophør, hvor der er hjemmel herfor i national ret, jf. dog artikel 4.

De tilgodehavender, garantiinstitutionen dækker, er ikke-udbetalt løn, der er optjent i en periode, der ligger inden og/eller eventuelt efter en dato, som medlemsstaterne har fastsat.«

7 Artikel 4, stk. 1 og 2, i direktiv 2008/94 bestemmer:

»1. Medlemsstaterne kan begrænse den i artikel 3 omhandlede betalingspligt for garantiinstitutionerne.

2. Såfremt medlemsstaterne gør brug af den i stk. 1 omhandlede mulighed, fastsætter de den periode, for hvilken garantiinstitutionen dækker tilgodehavender. Dette tidsrum kan dog ikke være kortere end en periode, der omfatter lønnen for de seneste tre måneder af det ansættelsesforhold, der ligger inden og/eller efter den i artikel 3, stk. 2, omhandlede dato.

Medlemsstaterne kan indregne denne minimumsperiode på tre måneder i en referenceperiode, der ikke kan være kortere end seks måneder.

Medlemsstater, der fastsætter en referenceperiode på mindst 18 måneder, kan begrænse den periode, for hvilken garantiinstitutionen dækker tilgodehavender, til otte uger. I så fald lægges de perioder, der er mest favorable for arbejdstagerne, til grund for beregningen af minimumsperioden.«

8 Direktivets artikel 5 bestemmer:

»Medlemsstaterne fastsætter de nærmere bestemmelser vedrørende garantiinstitutionernes opbygning, finansiering og virksomhed [...]

[...]«

9 Ifølge direktivets artikel 11, stk. 1, »berører [dette direktiv] ikke medlemsstaternes mulighed for at anvende eller indføre administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser, som er gunstigere for arbejdstagerne«.

Spansk ret

Forfatningen

10 Forfatningens artikel 121 bestemmer, at »i overensstemmelsen med loven betaler staten erstatning for skade forvoldt som følge af en retlig fejl og for skade opstået som følge af en unormal forvaltning af retsvæsenet«.

Statutten for arbejdstagere

11 Artikel 33 i den konsoliderede Ley del Estatuto de los Trabajadores (lov om statutten for arbejdstagere), vedtaget ved Real Decreto Legislativo 1/1995 (kongeligt lovdekret nr. 1/1995) af 24. marts 1995 (BOE nr. 75 af 29.3.1995, s. 9654), i den version, der var gældende på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen (herefter »statutten for arbejdstagere«), har følgende ordlyd:

»1. Lønmodtagernes garantifond, som er et selvstændigt organ under ministeren for arbejdsforhold og sociale anliggender med status som juridisk person og med retsevne til gennemførelse af sine mål, udbetaler den løn, som arbejdstagerne har krav på i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens eller konkurs.

I henhold til det foregående afsnit anses for løn det beløb, der er anerkendt som sådant i et forlig eller i en retsafgørelse under en af de i artikel 26, stk. 1, omhandlede former, samt løn, der forfalder under en procedure til anfægtelse af en afskedigelse, således som fastsat i henhold til lov, hvorved fonden

hverken samlet eller særskilt i noget tilfælde må udbetale et beløb, der er større end det beløb, som fremkommer ved at multiplicere den daglige mindsteløn, inklusive den tilsvarende andel bestående af tillæg, tre gange med antallet af dage, hvor der ikke er udbetalt løn, i op til 50 dage.

2. I de i det foregående stykke nævnte tilfælde betaler lønmodtagernes garantifond godtgørelse, der er tilkendt arbejdstagerne ved dom, kendelse, indenretligt forlig eller administrativ afgørelse som følge af afskedigelse, eller som følge af at aftaler er bragt til ophør i overensstemmelse med denne lovs artikel 50, 51 og 52 og i overensstemmelse med artikel 64 i lov nr. 22/2003 af 9. juli 2003 om konkurs, samt godtgørelse, som følge af at tidsbegrænsede kontrakter eller midlertidige ansættelsesforhold er bragt til ophør i de i loven nævnte tilfælde. Under alle omstændigheder må denne betaling ikke overstige et års løn, idet daglønnen, som er grundlaget for beregningen, ikke må overstige mindstelønnen, inklusive den tilsvarende andel bestående af tillæg, ganget med tre.

[...]

6. I denne artikel forstås ved, at arbejdsgiveren er insolvent, at der, efter at der er gennemført tvangsfuldbyrdelse i den i lov om fremgangsmåden ved indgåelse af arbejdsaftaler fastsatte form, ikke opnås dækning af arbejdstagernes tilgodehavende. [...]

12 Artikel 53 i statuten for arbejdstagere med overskriften »Form og virkning af afskedigelse af objektive grunde« bestemmer:

»1. Vedtagelsen af opsigelsen af ansættelsesforholdet i henhold til bestemmelserne i den foregående artikel kræver overholdelse af følgende krav:

- a) Skriftlig meddelelse til arbejdstageren med angivelse af årsagen.
- b) På tidspunktet for leveringen af den skriftlige meddelelse udbetales en godtgørelse til arbejdstageren svarende til 20 dage pr. ansættelsesår, idet ansættelsesperioder på under et år beregnes pro rata på månedlig basis, og med et maksimum på 12 månedslønninger.

[...]

4. Når arbejdsgiveren ikke opfylder kravene i denne artikels stk. 1, eller arbejdsgiverens opsigelse af ansættelsesforholdet som motiv har nogle af de årsager til forskelsbehandling, der er forbudte i forfatningen eller loven, eller opsigelsen har fundet sted under tilsidesættelse af arbejdstagerens grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, er opsigelsen ugyldig, og den judicielle myndighed skal ex officio fremsætte en erklæring herom. [...]

[...]«

13 Statuttens artikel 55, stk. 6, litra c), lyder som følger:

»En afskedigelse, der er ugyldig, har den følge, at arbejdstageren omgående skal genindsættes i sin stilling, samtidig med at ikke-betalt løn skal udbetales.«

14 Statuttens artikel 56, stk. 1, bestemmer:

»Når afskedigelsen erklæres for uberettiget, kan arbejdsgiveren inden for en frist på fem dage fra dommens forkyndelse vælge enten at genansætte arbejdstageren samt udbetale resterende lønkrav som omhandlet i litra b) i nærværende stykke eller at udbetale følgende beløb, som skal fastsættes i dommen:

- a) en godtgørelse svarende til 45 dages løn pr. ansættelsesår, idet ansættelsesperioder på under et år skal beregnes pro rata på månedlig basis, med et maksimum på 42 månedslønninger
- b) et beløb svarende til den skyldige løn fra afskedigelsesdatoen og frem til forkyndelsen af den dom, hvorved afskedigelsen er kendt uberettiget, eller frem til det tidspunkt, hvor arbejdstageren igen har fået arbejde, såfremt dette sker før afsigelsen af dommen, og såfremt arbejdsgiveren fører bevis for de til arbejdstageren udbetalte beløb, med henblik på at disse skal fratrækkes det resterende lønkrav.«

15 Artikel 57, stk. 1, i statutten for arbejdstagere bestemmer:

»Når den dom, der erklærer afskedigelsen for uberettiget, afsiges mere end 60 arbejdsdage efter den dato, hvor sagen blev indbragt, kan arbejdsgiveren kræve, at staten betaler det beløb, der henvises til i artikel 56, stk. 1, litra b), svarende til den tid, der overskrider de nævnte 60 dage.«

LPL

16 Artikel 116 i den konsoliderede udgave af Ley de Procedimiento Laboral (lov om fremgangsmåden ved indgåelse af arbejdsaftaler) af 7. april 1995, vedtaget ved Real Decreto Legislativo 2/1995 (kongeligt lovdekret nr. 2/1995) (BOE nr. 86, af 11.4.1995, s. 10695), i den affattelse, der var gældende på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen (herefter »LPL«), bestemmer:

»1. Hvis der efter den dato, hvor sagen om afskedigelse blev anlagt, og indtil retten eller domstolen afsagde den dom, som for første gang erklærer, at afskedigelsen er uberettiget, er gået mere end 60 arbejdsdage, kan arbejdsgiveren, efter at dommen er blevet retskraftig, kræve den til arbejdstageren udbetalte løn, der går ud over nævnte frist, betalt af staten.

2. I tilfælde af arbejdsgiverens foreløbige insolvens kan arbejdstageren direkte kræve den løn, som der henvises til i foregående stykke, og som ikke er blevet betalt af arbejdsgiveren, betalt af staten.«

17 LPL's artikel 279, stk. 2, bestemmer:

»Inden for de tre følgende dage afsiger dommeren en kendelse, hvorved han med undtagelse af de tilfælde, hvor ingen af de omstændigheder, rekvirenten har gjort gældende, kan godtgøres:

- a) erklærer ansættelsesforholdet for ophørt på datoen for den nævnte afgørelse
- b) træffer bestemmelse om, at den godtgørelse, der henvises til i denne lovs artikel 110, stk. 1, udbetales til arbejdstageren [...]
- c) tilpligter arbejdsgiveren at udbetale den ikke-betalte løn fra datoen for forkyndelse af den dom, som for første gang erklærer afskedigelsen for uberettiget, og indtil datoen for den nævnte løsning.«

18 LPL's artikel 284 bestemmer:

»Med forbehold af bestemmelserne i de foregående artikler afsiger dommeren, når det er godtgjort, at det ikke er muligt at genansætte arbejdstageren ved ophør eller lukning af den pligtige virksomhed, en kendelse, hvorved ansættelsesforholdet erklæres for ophørt på datoen for den nævnte afgørelse, og det besluttet, at de godtgørelser og ikke-betalte lønninger, der er anført i artikel 279, stk. 2, udbetales til arbejdstageren.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 19 Den 16. december 2008 anlagde sagsøgerne i hovedsagen sag til anfægtelse af deres afskedigelser ved Juzgado de lo Social n°1 de Benidorm mod deres arbejdsgivere, dvs. Puntal Arquitectura SL, Obras Alteamar SL, Altea Diseño y Proyectos SL, Ángel Muñoz Sánchez og Vicente Orozco Miro.
- 20 Ved den dom af 2. oktober 2009 erklærede Juzgado de lo Social n°1 de Benidorm dels afskedigelserne for ugyldige, dels, at der ikke længere bestod noget arbejdsforhold mellem sagsøgerne i hovedsagen og Obras Alteamar SL samt Altea Diseño y Proyectos SL som følge af ophøret af sidstnævntes selskaber. Med denne dom blev disse to selskaber dømt til at betale sagsøgerne i hovedsagen en fratrædelsesgodtgørelse og den løn, som var forfaldet efter deres afskedigelse, inklusive den løn, som forfaldt under proceduren til anfægtelse af disse afskedigelser. Med denne dom tilpligtede samme ret Fondo de Garantía Salarial (lønmødtagerens garantifond, herefter »Fogasa«) til subsidiært at betale denne godtgørelse op til det lovbestemte maksimumsbeløb.
- 21 Den 11. juni 2010 blev disse selskaber erklæret foreløbig insolvente.
- 22 Efter at sagsøgerne i hovedsagen forgæves havde forsøgt at få dommen afsagt af Juzgado de lo Social n° 1 de Benidorm den 2. oktober 2009 fuldblyndet af disse selskaber, anmodede sagsøgerne i hovedsagen Fogasa om at betale de i dommen fastlagte beløb op til det lovbestemte maksimumsbeløb.
- 23 De anmodede efterfølgende Subdelegación om betaling af et beløb svarende til den løn, som under proceduren til anfægtelse af deres afskedigelse forfaldt efter den 60. arbejdsdag efter iværksættelsen af sagen og indtil afsigelsen af den dom, der erklærer afskedigelserne ugyldige. Denne anmodning blev afvist ved Subdelegacións afgørelse af 9. november 2010 med den begrundelse, at ifølge den omhandlede dom var afskedigelserne ikke uberettigede, men derimod ugyldige.
- 24 Den 25. november 2010 anlagde sagsøgerne i hovedsagen sag ved Juzgado de lo Social n°1 de Benidorm til prøvelse af denne afgørelse, med henblik på at Subdelegación blev pålagt at betale det pågældende beløb.
- 25 Eftersom den spanske stat ifølge den nationale lovgivning udelukkende skal betale den løn, som forfalder efter den 60. dag efter iværksættelsen af en sag til anfægtelse af en afskedigelse, såfremt afskedigelsen erklæres uberettiget, og ikke i de tilfælde, hvor den erklæres ugyldig, spørger den forelæggende ret, om denne forskelsbehandling mellem de arbejdstagere, hvis afskedigelse er uberettiget, og de arbejdstagere, hvis afskedigelse er ugyldig, skal anses for at være i strid med chartrets artikel 20.
- 26 Den forelæggende ret har i denne forbindelse præciseret, at den grundlæggende forskel mellem en uberettiget og en ugyldig afskedigelse består i, at arbejdsgiveren i det første tilfælde i stedet for at genansætte arbejdstageren kan opsige kontrakten og betale en godtgørelse, mens arbejdsgiveren i det andet tilfælde er forpligtet til at genansætte arbejdstageren. I en situation hvor arbejdsgiverens virksomhed ophører, kan retsinstanden imidlertid erstatte genansættelsespligten over for den

arbejdstager, hvis opsigelse erklæres for ugyldig, med en pligt til at betale en godtgørelse, efter at det er konstateret, at arbejdsforholdet er ophørt. I alle disse situationer er arbejdsgiveren forpligtet til at betale arbejdstageren den løn, som forfalder under en procedure til anfægtelse af afskedigelsen.

- 27 Hvad angår den spanske stats forpligtelse til at betale den løn, som under en procedure til anfægtelse af en afskedigelse forfalder efter den 60. arbejdsdag efter sagsanlægget, har den forelæggende ret angivet, at hovedkreditoren for denne forpligtelse ifølge retspraksis fra Tribunal Supremo (højesteret) er arbejdsgiveren, som ikke skal straffes for visse retslige forsinkelser. Det vil således udelukkende være i tilfælde af en subrogation i arbejdsgiverens krav, at arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens og manglende udbetaling af løn direkte kan anmode den spanske stat om betaling i henhold til LPL's artikel 116, stk. 2. Eftersom arbejdsgiveren ikke kan kræve, at den spanske stat betaler den løn, der er blevet udbetalt i forbindelse med en ugyldig afskedigelse, kan de arbejdstagere, hvis afskedigelse er ugyldig, heller ikke ved subrogation i den insolvente arbejdsgivers rettigheder gøre krav gældende over for staten for ikke-udbetalt løn.
- 28 På denne baggrund har Juzgado de lo Social n°1 de Benidorm besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Er bestemmelsen i artikel 57 i lov om statuten for arbejdstagere, sammenholdt med [LPL's] artikel 116, stk. 2, [...], som omhandler [den spanske stats] praksis med, i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens, direkte til arbejdstagerne at udbetale [den løn, som under proceduren til anfægtelse af afskedigelsen forfalder] efter den 60. [...] arbejdsdag efter anlæggelsen af sagen ved den kompetente ret, omfattet af anvendelsesområdet for [direktiv 2008/94] – nærmere bestemt bestemmelserne i direktivets artikel 1, stk. 1, artikel 2, stk. 3 og 4, samt artikel 3, 5 og 11?
 - 2) Hvis svaret er bekræftende, vil [den spanske stats] praksis med, i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens, direkte til arbejdstagerne at udbetale [den løn, som under proceduren til anfægtelse af afskedigelsen forfalder] efter den 60. [...] arbejdsdag efter sagsanlægget, men kun i forbindelse med afskedigelser, der retsligt er erklæret uberettigede, og ikke i forbindelse med dem, der retsligt er erklæret ugyldige, da være i strid med [chartrets] artikel 20 [...] og under alle omstændigheder med EU-rettens almindelige princip om lighed og forbud mod forskelsbehandling?
 - 3) I samme retning som i det foregående spørgsmål ønskes oplyst, om en retsinstans som den, der forelægger spørgsmålet, kan undlade at anvende en lovgivning, som tillader, at [den spanske stat], i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens, direkte til arbejdstagerne udbetaler [den løn, som er forfalden under proceduren til anfægtelse af afskedigelsen] efter den 60. [...] arbejdsdag efter sagsanlægget, men kun i forbindelse med afskedigelser, der retsligt er erklæret uberettigede, og ikke i forbindelse med dem, der retsligt er erklæret ugyldige, når der mellem de to typer hvad angår [den løn, som er forfalden under proceduren til anfægtelse af afskedigelsen], ikke kan fastslås objektive forskelle?«

Om de præjudicielle spørgsmål

- 29 Med de præjudicielle spørgsmål, som skal besvares samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter en arbejdsgiver kan anmode den pågældende stat om betaling af den løn, som under en procedure til anfægtelse af en afskedigelse forfalder efter den 60. arbejdsdag efter sagsanlægget, og hvorefter arbejdstageren, i tilfælde af at arbejdsgiveren ikke har udbetalt lønnen og er foreløbig insolvent, gennem lovbestemt subrogation direkte kan fremsætte et krav om betaling af lønnen over for staten, er omfattet af anvendelsesområdet for direktiv 2008/94, om chartrets artikel 20 er til hinder for denne lovgivning – for så vidt som den kun finder anvendelse i forbindelse med en uberettiget afskedigelse og

ikke i forbindelse med en ugyldig afskedigelse – og om en national ret, som behandler en sag, hvorunder der er gjort indsigelse mod en ugyldig afskedigelse, kan undlade at anvende denne lovgivning.

- 30 Det skal indledningsvis bemærkes, at selv om en medlemsstat kan udpege sig selv som debitor for løntilgodehavender i henhold til direktiv 2008/94 (jf. i denne retning dom Gharehveran, C-441/99, EU:C:2001:551, præmis 39), har Kongeriget Spanien oprettet Fogasa som garantiinstitution i henhold til dette direktiv. Det fremgår af de sagsakter, som Domstolen er i besiddelse af, at Fogasa i henhold til artikel 33 i statuten for arbejdstagere har udbetalt de lønninger til sagsøgerne i hovedsagen, som bl.a. forfaldt under proceduren til anfægtelse af deres afskedigelser, og de fratrædelsesgodtgørelser, som ikke var blevet betalt af deres insolvente arbejdsgivere, op til det lovbestemte maksimumbeløb. Det fremgår ligeledes af sagsakterne, at Fogasas udbetalinger opfylder den forpligtelse til at yde arbejdstagerne en minimumsbeskyttelse i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens, som er forskrevet i direktiv 2008/94, hvilket det imidlertid tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.
- 31 Spørgsmålene vedrører udelukkende retten til i henhold til artikel 57 i statuten for arbejdstagere og LPL's artikel 116 at anmode den spanske stat om udbetaling af den løn, som forfalder efter den 60. arbejdsdag efter indledningen af en procedure til anfægtelse af afskedigelser, og den omstændighed, at denne ret udelukkende kan påberåbes i forbindelse med uberettigede afskedigelser og ikke i forbindelse med ugyldige afskedigelser.
- 32 Det skal bemærkes, at disse spanske bestemmelser skal vurderes på baggrund af chartrets artikel 20, forudsat at de er omfattet af anvendelsesområdet for direktiv 2008/94. Ifølge chartrets artikel 51, stk. 1, gælder bestemmelserne for medlemsstaterne nemlig udelukkende, når de gennemfører EU-retten. I medfør af samme artikels stk. 2 udvider chartret desuden ikke anvendelsesområdet for EU-retten ud over Unionens kompetencer og »skaber ingen nye kompetencer eller nye opgaver for Unionen og ændrer ikke de kompetencer og opgaver, der er fastlagt i traktaterne«. Domstolen skal således fortolke EU-retten i lyset af chartret inden for grænserne af de kompetencer, som Unionen er blevet tildelt (domme McB., C-400/10 PPU, EU:C:2010:582, præmis 51, Dereci m.fl., C-256/11, EU:C:2011:734, præmis 71, og Siragusa, C-206/13, EU:C:2014:126, præmis 20).
- 33 Ifølge de forklaringer til chartret, der vedrører dets artikel 51, og som der ifølge chartrets artikel 52, stk. 7, skal tages behørigt hensyn til, bekræfter begrebet gennemfører i dets artikel 51 Domstolens praksis om anvendeligheden af de grundlæggende rettigheder i Unionen som generelle principper for den EU-ret, der er udarbejdet inden chartrets ikrafttrædelse (domme Wachauf, 5/88, EU:C:1989:321, ERT, C-260/89, EU:C:1991:254, og Annibaldi, C-309/96, EU:C:1997:631), hvorefter det kun påhviler medlemsstaterne at respektere de grundlæggende rettigheder, som er sikret ved Unionens retsorden, når de handler inden for EU-rettens anvendelsesområde (jf. i denne retning dom Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, præmis 18).
- 34 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at begrebet »gennemførelse af EU-retten« som omhandlet i chartrets artikel 51 forudsætter, at der foreligger en vis grad af tilstrækkelig tilknytning mellem en EU-retsakt og den omhandlede nationale foranstaltning, som går ud over den beslægtethed, der måtte findes mellem de omhandlede områder, eller den indirekte virkning, som et område kan have på et andet (jf. i denne retning inden domme fra før chartrets ikrafttrædelse Defrenne, 149/77, EU:C:1978:130, præmis 29-32, Kremzow, C-299/95, EU:C:1997:254, præmis 16 og 17, og Mangold, C-144/04, EU:C:2005:709, præmis 75, samt dom Siragusa, EU:C:2014:126, præmis 24).
- 35 Domstolen har navnlig fastslået, at EU's grundlæggende rettigheder ikke fandt anvendelse på en national lovgivning, som følge af at EU-reglerne på det pågældende område ikke opstillede nogen specifik forpligtelse for medlemsstaterne for så vidt angik den i hovedsagen omtvistede situation (jf. domme Maurin, C-144/95, EU:C:1996:235, præmis 11 og 12, og Siragusa, EU:C:2014:126, præmis 26 og 27).

- 36 Domstolen har i samme forbindelse allerede fastslået, at artikel 13 EF (nu artikel 19 TEUF) ikke som sådan kan henføre en national foranstaltning, som ikke er omfattet af de foranstaltninger, der er vedtaget på grundlag af nævnte artikel, under EU-rettens anvendelsesområde med henblik på anvendelsen af de grundlæggende rettigheder som generelle principper i EU-retten (jf. i denne retning domme Bartsch, C-427/06, EU:C:2008:517, præmis 18, Küçükdeveci, C-555/07, EU:C:2010:21, præmis 25, og Römer, C-147/08, EU:C:2011:286, præmis 61). Den omstændighed alene, at en national foranstaltning er omfattet af et område, hvor Unionen har kompetence, bevirker følgelig ikke, at den falder under EU-rettens anvendelsesområde, og bevirker således heller ikke, at Chartret finder anvendelse (jf. i denne retning domme Gueye og Salmerón Sánchez, C-483/09 og C-1/10, EU:C:2011:583, præmis 55, 69 og 70, og Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, præmis 104, 105, 180 og 181).
- 37 For at afgøre, om en national lovgivning henhører under gennemførelsen af EU-retten som omhandlet i chartrets artikel 51, stk. 1, skal der i henhold til Domstolens faste praksis foretages en efterprøvelse af bl.a., om den pågældende nationale lovgivning har til formål at gennemføre en EU-retlig bestemmelse, denne lovgivnings karakter, og om den forfølger andre formål end dem, der er omfattet af EU-retten, selv om den indirekte vil kunne påvirke sidstnævnte, samt om der foreligger specifikke EU-retlige bestemmelser på området, eller som kan påvirke den (jf. domme Annibaldi, EU:C:1997:631, præmis 21-23, Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, præmis 79, Ymeraga m.fl., C-87/12, EU:C:2013:291, præmis 41, og Siragusa, EU:C:2014:126, præmis 25).
- 38 Hvad for det første angår de mål, der forfølges med den i hovedsagen omhandlede lovgivning, fremgår det af oplysninger i de sagsakter, der er fremsendt til Domstolen og af den spanske regerings forklaringer under retsmødet, at denne lovgivning indfører en ordning, hvorefter den spanske stat er ansvarlig for »dårlig forvaltning« af retsvæsenet. Artikel 57 i statuten for arbejdstagere og LPL's artikel 116, stk. 1, giver således arbejdsgiveren ret til – i tilfælde af at en procedure til anfægtelse af en afskedigelse varer mere end 60 arbejdsdage – at kræve, at den spanske stat betaler den løn, som er udbetalt efter den 60. arbejdsdag efter iværksættelsen af denne procedure. Ifølge LPL's artikel 116, stk. 2, kan arbejdstageren direkte over for staten kræve betaling af denne løn, når arbejdsgiveren er foreløbig insolvent og endnu ikke har udbetalt lønnen, men dette sker gennem en lovbestemt subrogation i den ret, som er tillagt arbejdsgiveren i forhold til den spanske stat.
- 39 Heraf følger, at formålet med LPL's artikel 116, stk. 2, ikke er at anerkende de løntilgodehavender, som arbejdstageren i medfør af en arbejdsaftale eller et ansættelsesforhold har hos arbejdsgiveren – hvilket tilgodehavende direktiv 2008/94 ifølge dets artikel 1, stk. 1, kan finde anvendelse på – men derimod at anerkende en anden form for ret, nemlig arbejdsgiverens ret til at kræve erstatning fra den spanske stat for den skade, som er sket på grund af »dårlig forvaltning« af retsvæsenet, og som følge af, at arbejdsgiveren i henhold til den nationale lovgivning er forpligtet til at udbetale løn under en procedure til anfægtelse af en afskedigelse. Det fremgår således, at selv om LPL's artikel 116, stk. 2, medfører en ret til udbetaling af et beløb svarende til den løn, som er forfaldet efter den 60. arbejdsdag efter iværksættelsen af denne procedure, udgør dette beløb en erstatning, som den spanske lovgiver har tillagt arbejdsgiveren, og som arbejdstageren udelukkende kan gøre krav på gennem en lovbestemt subrogation.
- 40 Det skal derudover bemærkes, at den ret, som kan afledes af artikel 57 i statuten for arbejdstageren og LPL's artikel 116, ikke omfatter den løn, som forfalder de 60 første arbejdsdage af en procedure til anfægtelse af en afskedigelse. Idet disse bestemmelser ikke giver ret til nogen udbetaling, når en procedure til anfægtelse af en afskedigelse varer under 60 arbejdsdage, garanterer den således ikke udbetaling af lønnen i den minimumsperiode, der vedrører de sidste tre måneder af ansættelsesforholdet, således krævet i henhold til artikel 3 og artikel 4, stk. 2, i direktiv 2008/94. I den periode, som ligger efter den 60. arbejdsdag, og som løber indtil forkyndelsen af den dom, hvorved afskedigelsen erklæres uberettiget, omfatter denne ret samtlige lønninger uden nogen form for øvre grænse.

- 41 Det fremgår af den i hovedsagen omhandlede lovgivnings karakteristika, at den forfølger et andet mål end at yde arbejdstagerne en minimumsbeskyttelse i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens således som omhandlet i direktiv 2008/94, nemlig muligheden for at kunne kræve erstatning af den spanske stat for de negative følgevirkninger af retssager, som varer mere end 60 arbejdsdage.
- 42 Selv om de beløb, som udbetales i henhold til LPL's artikel 116, stk. 2, kan overstige de af Fogasa sikrede løntilgodehavender, skyldes dette ifølge den spanske regerings indlæg dels, at denne bestemmelse giver ret til en erstatning uden nogen øvre grænse med det formål at gøre den spanske stat ansvarlig for retssager af en urimelig lang varighed, dels, at den ikke er udtryk for et ønske fra den spanske lovgivers side om at yde arbejdstagerne en yderligere beskyttelse, ud over den de ydes af Fogasa.
- 43 Det skal for det andet bemærkes, at de betalingskrav, som sagsøgerne i hovedsagen har fremsat i henhold til LPL's artikel 116, stk. 2, og som den forelæggende ret skal tage stilling til, ikke kan henføres til en periode, som er omfattet af garantien fra Fogasa, idet den går videre end denne garanti. Som det fremgår af denne doms præmis 30, har de omhandlede arbejdstagere fået udbetalt løntilgodehavender fra Fogasa op til det lovbestemte maksimumsbeløb, og dette beløb opfylder forpligtelsen i direktiv 2008/94 til at yde arbejdstageren en minimumsbeskyttelse i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens. Under disse omstændigheder er det således uden betydning, om sagsøgerne i hovedsagen tillægges den ret, som følger af LPL's artikel 116, stk. 2, eller ej, idet det hverken kan påvirke eller begrænse den minimumsbeskyttelse, som den spanske stat i henhold til direktivets artikel 3 og 4 har ydet dem gennem Fogasa.
- 44 Hvad for det tredje angår direktivet artikel 11, stk. 1, som den forelæggende ret har henvist til i sin forelæggelsesafgørelse, fremgår det udelukkende af denne bestemmelse, at direktiv 2008/94 »ikke [berører] medlemsstaternes mulighed for at anvende eller indføre administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser, som er gunstigere for arbejdstagerne«. Ifølge ordlyden af denne bestemmelse, som fremgår af kapitel V med overskriften »Almindelige og afsluttende bestemmelser«, giver den ikke medlemsstaterne mulighed for at lovgive i henhold til EU-retten, men begrænser sig til – til forskel fra de muligheder, som følger af direktivets kapitel I og II – at anerkende medlemsstaternes beføjelse til i henhold til national ret at fastlægge gunstigere regler uden for rammerne af den ved dette direktiv indførte ordning.
- 45 En bestemmelse i national ret som den i hovedsagen omhandlede, som blot yder arbejdstagerne en mere fordelagtig beskyttelse som følge af udøvelsen af medlemsstaternes enekompetence, som er bekræftet i artikel 11, stk. 1, i direktiv 2008/94, er således ikke omfattet af anvendelsesområdet for dette direktiv.
- 46 I henhold til den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 36, bevirker den omstændighed alene, at en national foranstaltning er omfattet af et område, hvor Unionen i henhold til artikel 153, stk. 2, TEUF, har kompetence, ikke, at chartret finder anvendelse.
- 47 Det skal endelig bemærkes, at formålet med beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder i EU-retten – uanset om der er tale om Unionens handlinger eller medlemsstaternes gennemførelse af EU-retten – er begrundet i behovet for at undgå, at en beskyttelse af de grundlæggende rettigheder, som kan variere afhængigt af den pågældende nationale lovgivning, skader EU-rettens enhed, forrang og effektive virkning (jf. i denne retning domme Internationale Handelsgesellschaft, 11/70, EU:C:1970:114, præmis 3, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, præmis 60, og Siragusa, EU:C:2014:126, præmis 31 og 32). Henset til betragtningerne ovenfor i denne doms præmis 40, 41 og 43 foreligger der ikke en sådan risiko for så vidt angår den i hovedsagen omhandlede lovgivning.

- 48 Det fremgår af samtlige disse betragtninger, at LPL's artikel 116, stk. 2, ikke kan anses for at gennemføre EU-retten i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i chartrets artikel 51, stk. 1, og den skal således ikke undersøges i forhold til de rettigheder, som chartret, og navnlig dets artikel 20, sikrer.
- 49 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal de forelagte spørgsmål besvares med, at en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter en arbejdsgiver kan anmode den pågældende stat om betaling af den løn, som under en procedure til anfægtelse af en afskedigelse forfalder efter den 60. arbejdsdag efter sagsanlægget, og hvorefter arbejdstageren, i tilfælde af at arbejdsgiveren ikke har udbetalt lønnen og er foreløbig insolvent, gennem lovbestemt subrogation direkte kan fremsætte et krav om betaling af lønnen over for staten, ikke er omfattet af anvendelsesområdet for direktiv 2008/94, og den kan således ikke undersøges i forhold de grundlæggende rettigheder, der er sikret ved chartret, og navnlig dets artikel 20.

Sagens omkostninger

- 50 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

En national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter en arbejdsgiver kan anmode den pågældende stat om betaling af den løn, som under en procedure til anfægtelse af en afskedigelse forfalder efter den 60. arbejdsdag efter sagsanlægget, og hvorefter arbejdstageren, i tilfælde af at arbejdsgiveren ikke har udbetalt lønnen og er foreløbig insolvent, gennem lovbestemt subrogation direkte kan fremsætte et krav om betaling af lønnen over for staten, er ikke omfattet af anvendelsesområdet for Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/94/EF af 22. oktober 2008 om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens, og den kan således ikke undersøges i forhold de grundlæggende rettigheder, der er sikret ved Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, og navnlig dets artikel 20.

Underskrifter